

8. Лоран Э. Нефть: ложь, тайны, махинации. – Москва: СТОЛИЦА-ПРИНТ, 2007.
9. Горная энциклопедия. – Т. 3 / Гл. ред. Е.А. Козловский. – Москва: Сов. Энциклопедия, 1987.
10. Занегин Б. США в региональных конфликтах: малые войны и большая политика // США – Канада: Экономика, политика, идеология. – № 8. – 1999. – С. 12–21.
11. Маначинский А. Баррель крови за литр нефти // Ирак: тайные пружины войны. – К.: Румб, 2005.
12. Woodward B. Bush at war. – N.Y.: Simon and Schuster Adult Publishing Group, 2003.
13. Передусім через те, що він опинявся в оточенні американських військових баз: в Узбекистані з півночі; Іраку та Туреччині зі заходу; Омані, Кувейті, Катарі та Саудівській Аравії з півдня, Афганістані й Пакистані зі сходу.
14. Rose D. Bush and Blair Made Secret Pact for Iraq War // <http://www.guardian.co.uk/politics/2004/apr/04/iraq.iraq>.
15. National Energy Policy Development Group report. May 16, 2001 // <http://www.whitehouse.gov/energy/National-Energy-Policy.pdf>.
16. Симонов К.В. Глобальная энергетическая война. – Москва: Алгоритм, 2007.
17. Неурядова неоконсервативна організація з дослідження політичних проблем.
18. Morgan D., Ottaway D. In Iraqi War Scenario, Oil is Key Issue as U.S. Drillers Eye Huge Petroleum Pool / <http://www.washingtonpost.com>.
19. Quot.: Vulliamy E., Webster P., Walsh N. Scramble to Carve up Iraqi oil reserves lies behind US diplomacy // <http://www.globalpolicy.org>.
20. Beaumont P., Islam F. Carve-Up of Oil Riches Begins // <http://www.guardian.co.uk/world/2002/nov/03/iraq>.

Аннотация. Крысенко Д.С. Нефтяной фактор в иракской политике США (1991–2003 гг.).

Статья Д.С. Крысенко “Нефтяной фактор в иракской политике США (1991–2003 гг.)” посвящена анализу роли “энергетического вопроса” на новейшем этапе международных отношений. Автор характеризует влияние нефтяных корпораций на внешнюю политику США у Ближневосточном регионе на примере Иракской Республики конца XX – начала XXI века.

Ключевые слова: нефтяной фактор, нефтяная корпорация, внешняя политика США

Summary. Krysenko D.S. Oil Factor of the US Iraq Policy (1991–2003) D.S. Krysenko’s article “Oil Factors of the US Iraq Policy (1991–2003)” analyses “energy issue” role at the present stage of international relationships. The author characterizes oil corporations’ influence on foreign policy of the USA in the Middle East by example of the Iraq Republic at the end of the XX – beginning of the XXI centuries.

Key words: oil factor, oil corporation, the US foreign policy

Надійшла до редакції 02.04.2009 р.
Затверджена до друку 02.07.2009 р.

УДК 94(470.571)“19/20”

О.В. Добродум

КАНОНІЗАЦІЯ ВЛАДІМІРА ПУТІНА В РУНЕТІ (ДЕЯКІ ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ)

На ґрунті конкретно-історичного підходу у статті оцінено ставлення до Владіміра Путіна в категоріях його канонізації за віссю “обожнення – демонізація” в Рунеті. Зроблено висновок про підвищений інтерес російських громадян до цього лідера, про те, що ставлення до Путіна більшою мірою тяжіє до полюсу обожнення.

Ключові слова: Рунет, канонізація, обожнення, електронне політичне міфоконструювання, Путін

При вивченні процесів, що мають місце в сучасній політичній історії Російської Федерації, у фокус дослідницького інтересу доцільно поставити модифікацію політико-релігійного життя суспільства завдяки high-tech і Інтернет. Адже сучасна технотронна епоха, окрім іншого, означає, що Рунет живе самостійним життям, і його зміст не є дзеркальною проекцією оффлайну.

Дослідженню феномена сакральної природи влади присвячена значна література. Зокрема, праці Платона, М. Еліаде, Л. Леві-Брюля, К. Леві-Строса, К.-Г. Юнга, Дж. Фрезера. Окремо можна згадати уявлення про засади легітимності влади М. Вебера. У цій статті на основі конкретно-

історичного підходу ми спробуємо оцінити відношення до экс-президента Росії В. Путіна (2000–2008) в категоріях його канонізації по осі “обожнювання-демонізація” у російськомовному сегменті кіберпростору – Рунеті.

Діяльність лідера РФ, згідно з проведеним у грудні 2006 р. дослідженням, викликає суперечливі оцінки населення: надію (Путін як надія громадянського суспільства та його глашатай) і безнадійність (Путін як безвихідь), велич (Путін як послідовник Петра I) і страх (Путін як чекіст – страх народу перед ДПУ, НКВД, КДБ) [1]. Здійснений нами аналіз назв публікацій Інтернет-порталу “ИноСМИ” дав змогу простежити відношення громадян до лідера РФ на полюсах обожнювання й демонізації. Стосовно В. Путіна характерними є публікації з назвами: “Путін – святий, чий спис уразив дракона “ельцинської олігархії”...”, “Тільки Бог вище за тебе, Путін”. “Він і на лижах, він і в кабіні пілота винищувача”, “Культ Путіна: Володимир Святий”, “Його татамі – увесь світ”, “Президент Путін назавжди?”, “Леонід Ілліч Путін. Роки правління Брежнєва росіяни згадують як найкращий період в історії своєї країни”, “Володимир Бонапарт”, “Путін іде шляхом Піночета”, “Московський Муссоліні”, “Путін – не Гітлер”, “Путін усе більше нагадує диктатора Сталіна”, “Загадка Путіна. Паралелі між Володимиром Путіним і Саддамом Хусейном”, “Ахіллесова п’ята нафтового царя”, “Путін: жорстокий деспот, що втягує Захід у нову “холодну війну”, “Кінець історії буде покладений у вибиральні?”, “Чудовисько або герой нашого часу?”, “Чудовисько з Московії”, “Руський Мефістофель вимагає душу Заходу”, “Володимир Путін: Великий і Жахливий”.

Путін за часів свого президентства був популярною особою згідно з рейтингом Інтернет-порталу “Rambler” – у 2002, 2003 і 2004 р. він “Людина Року”. Присвячені йому сайти по-різному висвітлюють його діяльність; серед них є офіційні й неофіційні, пропутінські та антипутінські: president.kremlin.ru, www.putin2000.ru, vova.spb.ru, suicide.lenin.ru/putin, v-putin.narod.ru, putin1.nm.ru, putin-president.da.ru, obmanuli.narod.ru, antiputin.narod.ru та ін. Є і сайт собаки Путіна – putindog.narod.ru.

Проведемо ж докладніший джерелознавчий аналіз Рунету, послідовно простеживши канонізацію экс-президента в ендегенних для Всесвітньої павутини Інтернет-підрозділах.

Інтернет-сайти в цей час були важливим джерелом хакерського протистояння пропутінських і опозиційних В. Путіну ресурсів Всесвітньої Мережі. У відповідь на хакерські атаки на естонські сайти, до яких Кремль не визнав себе причетним, 3 травня 2007 р. на сайт президента Росії було здійснено хакерську атаку з серверів напевно балтійських країн. Діяльність антикремлівських сил також буває успішною: у Рунеті кіберсквоттери захопили офіційний сайт Путіна й розмістили там рекламу повій на SPBgirls.ru. Putin2000.Ru був офіційним сайтом під час виборчої кампанії 2000 р. У 2004 р., коли минув строк реєстрації домена, її просто забули продовжити.

Прокремлівські хакери діють у руслі забезпечення безпеки іміджу Путіна, атакуючи націонал-патріотичні сайти (сайт руху проти нелегальної міграції dnp1.org, сайт Всеросійського суспільного патріотичного руху Руської Національної Єдності me.org, сайти Кільця патріотичних ресурсів, сайт, присвячений акціям протесту об’єднаної опозиції й Маршу незгодних у Санкт-Петербурзі, сайт петербурзького відділення Націонал-більшовицької партії (НБП), сайт організації “Ті, що йдуть без Путіна” porutin.com і porutin.ru). У відповідь націоналістами були зламані сайти молодіжних рухів “Наші”, “Молодої Гвардії” партії “Єдиної Росії”, а також загальнофедеральний сайт “Єдиної Росії”.

Прокремлівські хакери нищать і решту опозиційних ресурсів (сайт Інституту економічного аналізу А. Іларіонова, сайт “NewTimes.ru” перед початком онлайн-конференції лідера СПС Б. Немцова та ін.).

Російська влада здійснює цензуру Рунета. У 2004 р. було засуджено лідера красноярського відділення Націонал-більшовицької партії А. Чаплія за нецензурну лайку на адресу президента на сайті. У 2004 р. сайту “Антикомпромат.ру”, де публікувалися матеріали про бізнес “довладного” Путіна, довелося шукати американський сервер. У 2006 р. в Іванівській області значному штрафу було піддано редактора Інтернет-газети “Курсив” В. Рахманькова за публікацію статті “Путін як фалічний символ Росії”. У 2007 р. було заведено кримінальну справу за публікацію газетою “Саратовський репортер” колажу, де Путіна було зображено в образі штандартенфюрера Штірліца. Того ж року запис у Інтернет-щоденнику Д. Ширінкіна піддався вивченню з боку міліції: “Я ненавиджу Путіна, ненавиджу Каспарова, ненавиджу Макдональдс, ненавиджу Будинок–2...”. У 2008 р. рік ув’язнення отримав житель Барнаула, що розмістив на сайті колаж із зображенням

В. Путіна у вигляді скінхеда. Це був перший випадок, коли за критику Путіна в Інтернеті людину засудили на реальний термін.

Пропутінські акції представлені, зокрема, на сайтах zarputina.ru і za-putina.ru, антипутінські – на сайтах protiv-putina.ru і protivputina.ru.

2003 р. Інтернет-портал “Rambler” провів соціологічну акцію “Що б Ви послали Президентові”, у якій взяли участь більше 10 тис. респондентів. От що Путін міг би отримати поштою: борзих щенят (бюрократія й корупція – близнюки-брати) – 15%, повістку (в армію забирають, а не наймають) – 12%, щелепу в склянці (старі злидарюють) – 12%, вітчизняний автомобіль (від підвищення мита якість не міняється) – 11%, ковзанку (дороги в Росії усе такі ж кепські) – 6%, опалювальну батарею (люди бояться підвищення тарифів ЖКГ) – 6%, протигаз (від смогу в містах нема чим дихати) – 5%, міграційну картку (прописка й реєстрація ще в силі) – 4%, квиток у чергу до податкової інспекції (за право вийти з тіні потрібно боротися) – 4%, наручники (у в’язницях сидять мільйони, зокрема й за крадіжку картоплі) – 2%, інше – 23%. Президент міг би також одержати 59 привітів і подяк, 18 грошових переказів і 17 букетів квітів, 13 поцілунків і 8 визнань у любові, 8 презервативів, 14 побажань удачі, успіху й здоров’я, 12 листів, листівок і світлин, 5 інтернет-користувачів або користувачок [2].

Віртуальний Путін живе в Рунеті завдяки проекту vladimir.vladimirovich.ru (там містяться й анекдоти, що лояльно висвітлюють його діяльність і регулярно оновлюються) – під час його Інтернет-конференцій даний ресурс давав альтернативні відповіді.

2007 р. журнал “Коммерсант Влада” зібрав цитати, що вихваляють Путіна, у рейтинг і попросив користувачів визначити, хто хвалить гаранта ліпше за всіх. Лідирує голова Центральної Виборчої Комісії РФ В. Чуров, що запитав: “Хіба Путін може бути не правий?” На другому місці голова Євразійського руху О. Дугін, що заявив: “Супротивників путінського курсу немає, а якщо і є, то це психічно хворі і їх потрібно відправити на диспансеризацію. Путін – скрізь, Путін – усе, Путін абсолютний, Путін незамінний”. У трійці і режисер Ф. Бондарчук з фразою: “Усі успіхи в кінематографі були пов’язані з Володимиром Путіним” [3–5].

Про негативне ставлення до російського президента свідчили результати конкурсу політичного плаката “Кінець епохи Путіна”, що в 2007 р. проводив сайт Грані.Ру. Основні теми плакатів: придушення громадянських свобод у Росії, переділ національних багатств, влада спецслужб, культ особистості Путіна, паралелі зі сталінізмом і гітлеризмом, “третій строк” і операція “спадкоємець”. Перемогли плакати, що зобразили дулю й вердикт “помилка системи”.

2008 р. Володимир Путін вирішив здійснити PR Росії шляхом залучення в Держдуму сексуальних парламентаріїв (“путінські красуні”), що стали відомими завдяки професійним досягненням і світлинам у “гламурних” журналах. Користувачеві Рунета пропонувалося ознайомитися з добіркою світлин депутатів від “Єдиної Росії” (С. Хоркіна, А. Кабаєва, С. Журова, Н. Карпович, С. Захарова) у відвертих фотосесіях [6].

Союзники президента Путіна створювали проурядові новинні і розважальні сайти, купуючи популярні Інтернет-видання, заохочуючи мережу дружніх блогерів, скуповуючи раніше опозиційні компанії (портал “Gazeta.ru”, компанія “СУП”) та ін. Прокурори вже не раз висували обвинувачення, ґрунтуючись на повідомленнях у блогах та чатах і звинувачуючи в екстремізмі й наклепі тих, хто критикував Путіна й інших чиновників. Російська влада планує створення власної мережі з кириличними доменами, а також вивчає досвід Китаю в сфері е-цензури. Путінофіли проводили в Рунеті акцію на підтримку третього терміну президентства (проект “За Путіна” на сайті zarputina.ru).

Свідченням культу экс-президента Путіна було те, що на сайті “Живого Журналу” (ЖЖ) “Великий вождь і педагог (ВВП)” пропонувалися нові імена для хлопчиків на честь Путіна: “Быкап – быть как Путин, Вертивлас – вертикаль власти, Влапунал – Владимир Путин наш лидер, Моргозедир – мои родители голосуют за “Единую Россию”, Пуповжим – Путин поцеловал в живот мальчика, Спервозглип – список “Единой России” возглавил лично Путин, Едрип – Единая Россия имеет план, Люплап – Люблю план Путина, Спапузас – Спасибо Путину за Сочи, Мотесорти – Мочить террористов в сортире, Феналир – феномен национального лидера России” [7].

Гумористичні сюжети про Путіна містяться в популярних анекдотах. Ось два з них: 1. Путін телефонує помічникові й говорить, що, оскільки він іде, а передбачити треба всі варіанти, потрібно, аби хтось поїхав до Ізраїлю і будь-якими засобами домовився, щоб його, Путіна, поховали поруч із Христом. Після важких перемов помічник відповідає: Ізраїль згодний, але справа буде коштувати десять мільярдів доларів. “Десять мільярдів?! – не вірячи своїм вухам, запитує Путін, – за три дні?!” [8]. 2. – Владімір Владімірович, як ви ставитеся до того, що на сайті “анекдот.ру” постійно піднімається питання про перейменування Петербурга в Путінбург? – Негативно. Путінград звучить ліпше. А в Путінбург ми перейменуємо Дрезден [9].

Відношення до В. Путіна поляризує електорат, а присвячені йому відеоролики або обожнюють, або демонізують його.

Серед путінофільських відеороликів “Хороший, хороший, хороший”, “Кто хочет стать президентом”, “Vladimir Putin vs Pink Floyd”, “Такого, как Путин”, “План Путина”, “Слава России!”, “За Путина” та ін. На сайті vladimir.vladimirovich.ru був баннер “План Путина – Гражданская Сила”. Обожнював його сайт zarputina.ru, який містив відео “Приключения Путина”, у якому президент гарцює на коні, рибалить, стріляє, управляє штурмовиком під музику Е.Морріконе з вестерна “Гарний, поганий, злий”. На сайті розташовано заклик “Скажи: я – за Путіна”, лічильник голосів і відеоролики з відомими людьми, що агітують за Путіна.

Можна припустити, що важливим чинником іміджу Росії як потужної й вітальної держави був PR маскулинних якостей президента: на сайті Кремля Путіна було представлено як секс-символ Росії. Там можна було побачити зняту під час рибалки на сибірській річці фотосесію оголеного до пояса Путіна, що демонструє мускули; слідом за цим “Комсомольська правда” запропонувала читачам комплекс вправ, “аби стати такими, як Путін”. Відеоролик сайту шанувальників з кадрами літнього відпочинку одержав пародійну інтерпретацію у блогах. Американський ботанік Ю. Панчул створив “альтернативний” сайт Zarputina.tv “Гомосексуальне еротичне телебачення Володимира Путіна”.

Серед опозиційних роликів: “Путін і таксі”, ролик, присвячений фальшивому самоспаленню підлітків навпроти Кремля, пісня “План Путина” групи “Корейские LeDчики” у стилі реггі (що демонструє танки, міліцейське свавілля і голову держави, що палить сигарету з марихуаною), ролик Марії Гайдар з СПС, змонтований із засідань з’їзду КПРС і зборів “Єдиної Росії”. Активісти “Іншої Росії” розміщали відеозаписи мітингів на “YouTube”, стверджуючи, що Всесвітня павутина перетворюється на єдиний притулок інакомислення в Росії.

Негативну реакцію російського МЗС викликала поява відеоролику “Червона зоря” в лютому 2006 р. на офіційному сайті партії “Лікуд” – головними його героями були В. Путін і в.о. прем’єр-міністра Ізраїлю Е. Ольмерт. Сюжет починався з показу світлини Путіна, за кадром звучав голос: “Це не Путін дав ХАМАСу право брати участь у виборах у Східному Єрусалимі. Це не перший заступник Путіна заговорив про переговори з ХАМАСом. І, звичайно ж, це не Путін передав ХАМАСу 250 мільйонів шекелів”. Потім світлина рвалася і поступово з’являлася світлина Ольмерта: “Ольмерт розстелив ХАМАСу килим під ногами. А Путін тільки пофарбував його в червоний колір”.

Клуби любові й ненависті – розповсюджене явище в Інтернеті. У соціальній мережі Facebook.com розміщено кілька сотень закордонних співтовариств, присвячених Путіну. Що стосується Рунету, фан-клубів, то тут путінофільські й путінофобські утворення конфліктують між собою, а “свої” хакери здійснюють функцію захисту іміджу господаря Кремля. Коли, приміром, з’явився опозиційний сайт putin-loh.narod.ru, що мав за мету “Кастрацію вертикалі Путіна”, його зламали, залишивши напис “Володимир Путін – найясніший геній, і найкраща на планеті людина!” з посиланням на сайт президента.

На цьому сайті, що став путінофільським, пропонується взяти приклад з мешканця Томська А.О. Волохова, який переіменувив прізвище на “Путін” і по батькові на “Владімірович”. У програмі сайту значиться:

“1. Перейменування Санкт-Петербурга на Санкт-Путінбург.

2. Путін вже за життя заслужив собі пам’ятник. Ми пропонуємо увічнити його у всіх населених пунктах РФ, а заради економії грошей можна модернізувати старі пам’ятники Леніну, помінявши голови. А також у кожному місті повинні з’явитися вулиці Путіна, площі Путіна, радгоспи, заводи тощо імені Путіна.

3. Зробити Владіміра Путіна Царем усієї Росії й у терміновому порядку забезпечити народження престолоспадкоємця.

4. Оголосити Путінославі офіційною релігією держави. Ми віримо в божественне походження Путіна. Путін – батько всіх росіян. Хай живе Росіянка Путін!

5. Насадження Путінославі в усі країни світу і визнання Путіна Президентом Землі.

6. Для зміцнення вертикалі влади пропонуємо клонувати Путіна, і в кожен країну світу делегувати по кілька клонів з розрахунку один Путін на мільйон осіб, виходить близько 6000 клонів. Для поліпшення генофонду Землі дозволити їм мати необмежену кількість дружин і зобов'язати їх поповнювати банк сперми Землі, аби задовольнити інтереси всіх жінок людства. Паралельно із цим взагалі заборонити мати дітей не від Путіна, а також увести національність “Путін”. До 2025 р. буде створене ідеальне суспільство, де 99,9% населення будуть Путіни” [10].

“Флешмоб майстрів культури” – так називалася акція-протест у Рунеті на опубліковане 16 жовтня 2007 р. у “Російській газеті” звернення М. Михалкова, З. Церетелі та ін., де “більше 65000 художників, живописців, скульпторів, графіків, майстрів декоративно-прикладного, театрального-декораційного, народного мистецтва” нібито просили президента залишитися на третій термін. Проте, якби вибори в Держдуму відбулися серед користувачів Інтернету, партії Путіна довелося б боротися навіть за подолання виборчого порога – на це вказує статистика гри “Відправ у Думу свого кандидата!” [3].

Що стосується флешмобів, найбільшою подібною акцією можна вважати те, що відбулося на інтернет-конференції “Питання президентів” в 2006 р. Путіну було задано майже 180 тис. питань, з яких для відповідей вибиралися найпопулярніші. Ось так виглядала ця перша п'ятірка питань, із яких лише останнє можна назвати “серйозним”: 1. “ПРЕСІД, Владімір Владіміровичу! Як Ви ставитеся до МЄДВЄДА?” 2. “Чи збирається РФ використовувати для оборони своїх рубежів величезних бойових людиноподібних роботів?” 3. “Скажіть, чим був продиктований ваш вчинок – поцілунок хлопчика Микити в живіт?” 4. “Як Ви ставитеся до пробудження Ктулху?” 5. “Коли закінчиться дискримінація росіян?!”. Ще одним прикладом флешмоба на честь В.Путіна можна вважати 50-тисячний флешмоб, присвячений до його дня народження в 2006 р. у центрі Грозного [4].

В Інтернет-енциклопедіях також присутні амбівалентні оцінки діяльності экс-глави РФ. У російській “Wikipedia” у статті, присвяченій Путіну, у розділі “Лексика” значилися слова “путінізм”, “путіноїд”, “путінг” з виразно опозиційним змістом.

“Абсурдопедія” у розділі “Владімір Путін” наводить зображення погруддя “Великий імператор Гай Юлій Путін” і список міст для перейменування: “Санкт-Путінбург, Володя-на-Востоке, Володя-на-Кавказе, Володя-Мировой, Пьютінстан”. Мешканці Владивостоку до цього списку додали: “Путінск, Путин-на-Волге, Путин Великий, Путинодар, Путинград, Путинбург, Путиносток, Путирийск, Путинск-Дальний, Путём, Путиногорск, Большой Путин, Путянка, Путеньев, Путиноренчск”.

У США відкрився сервіс “Spock.com”, що називає себе глобальним пошукачем людей. У його базі дані про більше 100 млн найвідоміших людей, зокрема й лідера Росії. До Путіна належать тези: “криза із заручниками в Беслані”, “обмеження строку повноважень”, “нафтові гроші”, “друга чеченська війна”, “автократ”.

Примітно, що ім'я Путіна стало принадою для творців вірусів. 2002 р. автори вірусу використали його поруч з образом відомої героїні Інтернет-мультфільмів Масяні. 2007 р. в Інтернеті з'явився вірус, що заражає комп'ютер листом-провокацією про смерть В.Путіна.

На наш погляд, комп'ютерні ігри є свідченням високої популярності російського лідера. Вони вражають своєю багатофункціональністю. У них можна послухати спів Путіна [11], стати Путіним [12], допомогти Путіну застосовувати прийоми дзюдо [13], допомогти Путіну розцілувати всіх дітей, зустрінutih на вулиці [14] тощо.

Путін отримав в Інтернеті самостійне життя – підтвердженням цьому служить факт, що він став персонажем комп'ютерних програм [15; 16]. Наявність численних сайтів, акцій, форумів, відеороликів, фан-клубів, флешмобів, сервісів, вірусів, спаму, ігор і програм, присвячених экс-президентів РФ, свідчить про високий інтерес громадян до цієї постаті, незалежно від вектора ангажованості – обожнювання або демонізації, хоча відношення до Путіна значною мірою тяжіє до полюсу обожнювання. При цьому ставлення російських виборців до голови держави має мало спільного з європейською концепцією “вищого найманого менеджера” (Д. Косирев). Для

пересічного росіянина Путін те саме, що монарх, наділений божественною владою. У нього маса претензій до виконавчої влади, але це не впливає на рейтинг “божественного”, що удвічі вищий за рейтинг його підлеглих [17]. В Інтернеті розміщені реквізити більше сотні компаній, що торгують гіпсовими, порцеляновими й іншими погруддями Путіна.

Інтернет послужив джерельною базою для написання статті через те, що він є важливим чинником політичного життя. І хоча більшість росіян одержує інформацію за допомогою телебачення, на сьогодні ним регулярно користується понад 25% дорослого населення РФ. В. Путіну закидають у прагненні створити національну міфологічну картину світу, власні осі добра й зла, істини й брехні, святості й демонізму, раю й пекла й занурити в них весь світ. Міфологічний резервуар майже споконвічно мав політичну природу, але політична історія сучасності набуває і онлайн-виміру. На підставі матеріалів, наведених у даній статті, можна припустити, що процес політичного міфоконструювання триває, перейшовши в електронну фазу.

Література

1. Исследован образ Путина в Рунете // <http://www.lenpravda.ru/today/253260.html>
2. Рунет отправил Путину виртуальную посылку с борзыми щенками, повестками в армию и противогАЗами // <http://lenta.ru/internet/2003/05/22/poll/>
3. Писальник А. Митинг противников Путина в Интернете. 23 октября 2007 // <http://www.inosmi.ru/translation/237392.html>
4. Ко дню рождения Путина приурочат 50-тысячный флэш-моб // http://www.rol.ru/news/misc/news/06/10/06_067.htm
5. Глава ЦИК Владимир Чуров лидирует в конкурсе хвалебных цитат о Владимире Путине (список) // <http://www.newsru.com/russia/19dec2007/prezd.html>
6. Голые женщины Путина: обнаженные депутатки Госдумы (фото-репортаж) // <http://daily.com.ua/articles/7/2008-04-57617>
7. В Интернете тоже ширится и углубляется поддержка президента // <http://www.gazeta.spb.ru/9972-0/>
8. Уокер Ш. Это уже не смешно: Кремль и карикатуры // <http://www.inosmi.ru/stories/01/05/29/2996/241084.html>
9. Анекдоты // <http://www.anekdot.ru/an/an0804/080429.html#13>
10. Сайт путинофилии // <http://putin-loh.narod.ru/> <http://putinfans.narod.ru/>
11. Онлайн прикол Путин // <http://moregames.ru/game/putin-onlajn/#more-1281>
12. Статья Путиным, и совершенно бесплатно, предлагает Интернет// <http://www.newsru.com/world/15jan2002/ytrytytvcdrew.html>
13. Игра Путин – боец // <http://www.min2win.ru/gm.php?id=54>
14. Игра Путин и дети // <http://www.min2win.ru/gm.php?id=358>
15. Виртуальный Путин // <http://prikuly.narod.ru/down1.htm>
16. Сыграть с Путиным в шахматы // <http://putin-chess.ru/dniputinChess0.html>
17. Косырев Д. Зачем Качинс “застрелил” Путина // <http://www.rian.ru/analytics/20071214/92470226.html>

Аннотация. Добродум О.В. Канонизация Владимира Путина в Рунете (некоторые исторические аспекты). На основе конкретно-исторического подхода в статье оценено отношение к Владимиру Путину в категориях его канонизации по оси “обожествление – демонизация” в Рунете. Сделано вывод о высоком интересе российских граждан к этому лидеру, о том, что отношение к Путину в большей степени тяготеет к полюсу обожествления.

Ключевые слова: Рунет, канонизация, обожествление, электронное политическое мифоконструирование, Путин

Summary. Dobrodum O.V. Canonization of Vladimir Putin in the Runet (Some Historical Aspects). In the given article on the basis of the concrete and historical approach the attitude to Vladimir Putin in categories of his canonization on an the axis of “deification demonisation” in the Runet is estimated. It is judged about the high interest of the citizens to this leader and that the attitude to Putin in the greater degree gravitates to a pole of deification.

Key words: Runet, canonization, deification, electronic political myth construction, Putin

Надійшла до редакції 12.02.2009 р.
Затверджена до друку 02.07.2009 р.

